

HIIPIVÄT VARJOT – orkesterin historia

Elettiin 1960-luvun alkupuolta Kuopiossa. Mummolassa oli isoisämme, autoilija Edward Lilja vainajalta (1901-1959) jäänyt seinälle roikkumaan soittokuntoinen mandoliini. Naapurissa asui hiukan meitä vanhempi kaverimme, jolla oli hieno kelanauhuri, jolle hän oli äänittänyt The Shadows yhtyeen ”rautalanka”-musiikkia. Yksi hienoimmista kappaleista oli Apache. Televisiossa näytettiin Beatles-yhtyeen kuvia ja soittoa. Kun nämä asiat yhdistyivät 9 – 11 -vuotiaiden veljesten ja serkusten mielessä sai isoisän mandoliini uutta käyttöä.

Jarmo taisi olla ensimmäinen, joka sai mandoliinista irti paitsi Apachen myös rautalanka-Emman, jonka suomalainen yhtye The Sounds oli levyttänyt. Pian mandoliini soi myös saman yhtyeen levyttämän ”Matsurian Beat”. Naapurin kaverilla oli myös kitara, jota saimme lainata. Jouluna 1964 pukki toi Jarmolle ensimmäisen oman kitaran ja Einar Englundin toimittaman otetaulukon, jota aloimme ahkerasti opiskella. Kauko sai oman kitaran kesän 1965 alussa, jolloin veljesten perhe oli muuttanut Kuopiosta Kotkaan. Matka yhteisiin harjoituksiin lyheni huomattavasti, koska Kauko asui Kouvolassa. Helga-äiti ompeli Kaukon kitaralle kantopussin, jossa kitara kulki helposti mukana Kouvola-Kotka paikallisjunassa.

Kotkan Mussalon Takakylässä konemestari Kalevi Liljan perheen asunnon yhteyteen kuului erillinen autotalli, josta tuli vakituinen soittoharjoittelupaikkamme. Jouni soitti aluksi tavallisen kitaran bassokielillä bassoääniä ja myöhemmin oli rumpalina, jolloin rumpuina toimivat kattilat ja niiden kannet. Jarmo oli saanut koulukavereiltaan kitaran mikrofoneja ja vanhoista putkiradioista virittelimme akustisille kitaroille vahvistimia. Soundi alkoi etäisesti muistuttaa rautalankaa.

Eräänä iltana kävellessämme Takakylän raitilla Jarmo keksi, että ruvetaan kutsumaan yhtyettämme nimellä ”Sneaking Shadows” eli hiipivät varjot, joka mukaili idolimme Shadows – yhtyeen nimeä.

Ensimmäinen ”keikka” bändillämme oli vuonna 1967 Mussalon seurakunnan lasten pikkujoulussa, jossa soitimme kolmella akustisella kitaralla ”On hanget korkeat nietokset”. Kauko soitti soolon, Jarmo kompin ja Jouni bassoäänet.



1969. Kauko ja Jarmo rantakalliolla

Ensimmäisen sähkökitaransa Jarmo osti Takakylässä asuneilta Muurin veljeksiltä. Kitara maksoi 40 mk ja summan kokoon saaminen oli työn ja tuskan takana ”sponsoreiden” puuttuessa. Sen kanssa hän alkoi soitella koulukavereiden kanssa ja heittää pientä keikkaankin ja vitsaili kirjeissään Kaukolle, että nyt on Sneaking Shadows hajonnut. Ei se hajonnut, mutta sen jäsenet alkoivat soitella eri bändeissä. Kalevin perhe muutti takaisin Kuopioon 1969 ja Jarmo löysi pian soittotaitoisia kavereita, joiden kanssa syntyi uusia bändejä. Yksi niistä, ”Vive la Mour”, alkoi tehdä oikeata keikkaankin ja eräistä sen jäsenistä tuli myöhemmin ammattimuusikoita. Jarmo lähti opiskelemaan ja valmistui myöhemmin tekniikan tohtoriksi.

Jouni oli Kuopiossa alkanut tosissaan opiskelemaan rumpujen soittoa ja oli 17-vuotiaana jo mukana mm. teatteriproduktioissa orkesterin rumpalina. Jouni kehittyi taitavaksi rumpaliksi ja häntä pyydettiin mukaan tanssikeikoille ravintoloihin ja laivaristeilyille. Jouni aloitti keikkailun Samuset Sextet orkesterissa, joka myöhemmin soitti Nimellä Viljo Nikulainen & Vaaleat Viikingit.



Jouni 1972, soittokunnan kärryillä bassorummun takana

Vuonna 1973 kun kuopiolainen Jammy & Jamset orkesteri hajosi Kari Jalkasen muutettua Helsinkiin, Jounin bändi jatkoi Jamsetilta kesken jääneitä keikkoja ja otti Jamset-nimen käyttöönsä. Jouni muistelee erästä kohtaamista Kari Jalkasen (= Klappi = Kari Tapio) kanssa näin:

”Oli kesäkuun loppu v. 1976 ja meille, silloin jo Jamset, oli myyty keikka Kermankosken lavalle Heinävedelle. Säestettävänä oli silloin kovassa suosiossa ollut Eki Liikanen, kakkossolistina Klappi, Kari Tapio nimeä hän ei vielä muistaakseni silloin käyttänyt ja muutenkin meille oli yllätyksenä, että Klappi oli Ekin mukana. Sittemmin kuulin, että Eki auttoi aina kavereitaan eteenpäin urallaan ja niin hän toimi varmaan myös Klappin kohdalla. No, me sitten hoidettiin säestys sen aikaisilla taidoilla parhaalla mahdollisella tavalla ja tauolla sitten takahuoneessa Klappi kysyi mistä päin me olimme ja vastattuamme, että Kuopiosta, hän kertoi, että hänkin on toiminut Kuopiossa ja, että hänellä oli ollut bändi nimeltä Jamset. Silloin oli pokka pettää meiltä, mutta emme paljastaneet tilannetta. Olimme liimanneet esiintymiskorokkeen takaseinälle julisteen, jossa luki Yhtye Jamset, ja se pelotti milloin Klappi huomaa sen, mutta ei huomannut. Säestys taisi mennä kuitenkin sen verran hyvin, että Eki pyysi meitä bändikseen loppukesän ajaksi. Asiasta sitten keskusteltiin paluumatkalla ja minä tietysti sillä kannalla, että nyt on elämämme tilaisuus, mutta pari bändin kaveria oli kielteisellä kannalla, sanoivat vaan meillä olevan jo sovittuja keikkoja. Ne olisi ollut kyllä helppo purkaa, koska niistä ei ollut minkäänlaista kirjallista sopimusta. Sitä on kyllä ainakin toinen kavereista harmitellut jälkeensä.”



Jamset mainos



Jouni - Puijon sarvi 1978



Jouni -Tampereen seurahuone 1978

Jouni teki myöhemmin levyinkin Meick-orkesterin kanssa ja pitkän uran ammattimuusikkona vaikka oli kouluttautunut myös instrumenttiteknikoksi.

Jarmon ja Jounin nuoremmat veljet Jouko ja Jan-Erik olivat ikään kuin siinä sivussa kasvaneet ja kehittyneet myös musiikin harrastajina niin, että Jouko oli perustanut 1980-luvun alussa oman Epsilon bändinsä ja kierteli Kuopion ympäristössä ravintolakeikoilla ammattimaisella otteella. Joukon instrumentti oli kitara, ja hän myös toimi bändinsä laulusolistina. Jan-Erik eli Janne oli oppinut myös taitavaksi kitaristiksi ja on sittemmin soittanut bassokitaraa ja kitaraa tamperelaisessa kovan tason bändissä The Lucky Numbers. Jarmo, Jouko ja Janne ovat myös säveltäneet omaa musiikkia, mutta Jounin Meick-bändi on toistaiseksi ainoa, joka on levyttänyt. Nykyään Jarmo, Jouni, Jouko ja Janne toimivat päivätyönään tekniikan alan ammattitehtävissä.

Kauko ei harrastanut nuoruudessaan bändisoittoa muutoin kuin "Hiippareissa". Myöhemmin jo tukevassa keski-iässä 2000-luvulla hän soitti joitakin vuosia Lahden työväenopiston "Ottava" big bändissä kitaraa ja opiskeli huilunsoittoa saman opiston opettajan johdolla ja soitinyhtyeessä. Huilu-uran kohokohta oli kun samassa yhtyeessä soitti vieressä toista huilua Lahti Sinfonian huilisti, joka suhteellisen vaikean kappaleen päätyttyä sanoi: "Hyvinhän se meni, pysyit hyvin mukana." Lahdessa Kauko kävi myös useilla työväenopiston laulukursseilla. Leipätyönään hän on toiminut lukion psykologian opettajana.

Kun Lilja-suvun ensimmäiset sukujuhlat Nilsin Tahkovuorella vuonna 2002 lähestyivät kysyi Kaukon Helga-äiti (1930-2006) olisiko pojalla halua esiintyä sukujuhlilla. Nopeasti idea kääntyi mahdollisuudeksi ottaa yhteyttä serkuksiin ja koota yhteen uusi Hiipivät Varjot, johon tulisivat kantajäsenten lisäksi mukaan nuoremmat veljekset Jouko ja Janne. Yllättäen idea alkoi kantaa ja innostusta löytyi. Sukujuhlien lisäksi tulossa olivat veljesten Kaija-äidin (1927-2002) 75-vuotis juhlat sekä Jarmon ja Kaukon 50-vuotis juhlat. Hiippareille oli tiedossa kesällä 2002 neljä keikkaa. Edellisestä keikasta olikin kulunut jo 35 vuotta.



Hiiparit Tahkovuorella 2002

Ankarissa harjoituksissa alkoi yhteissoitto hioutua esityskelpoiseen kuntoon. Elävän musiikin esittäminen on kuitenkin aina oma juttunsa eikä kaikki aina mene nuottien mukaan, mutta arvokkaalle ja arvovaltaiselle sukujuhlan yleisölle oli ilo esiintyä ja saimme vielä toisenkin mahdollisuuden vuoden 2005 sukujuhlissa Helsingissä. Tulevaisuus näyttää saammeko Hiippareita kokoon enää uudelleen. Erilaiset elämäntilanteet ja pitkät välimatkat (Kuopio-Tampere-Salo-Imatra) tekevät bändin kokoontumisesta vaikean eikä yhteisiä harjoituksia ole ollut kesän 2005 jälkeen. Veljekset ovat toki soittaneet yhdessä muutaman kerran Jannen studiossa Kangasalla.

Hiipparit Helsingissä 2005



Hiippareiden historia on kuitenkin pieni palanen jokaisen omaa elämäntaivalta ja laajemmassa katsannossa Lilja-sukujen historiaa. Bändissä on soittanut, laulanut ja toiminut yhteensä 8 Lilja -sukuun kuuluvaa henkilöä: 4 veljestä (Jarmo, Jouni, Jouko, Jan-Erik Lilja), serkku (Kauko Mäkinen), Jarmon tytär Johanna, Jounin vaimo Merja ja Jannen vaimo Virpi mikserinä. Ennätys sekin omassa lajissaan, ehkä.

Teksti: Kauko Mäkinen

Kuvat: Bändin jäsenten kotiarkistot

**Musiikista saa sellaista mielihyvää, jota ilman ihminen ei tule toimeen.
Konfutse (551-479 eKr.)**